

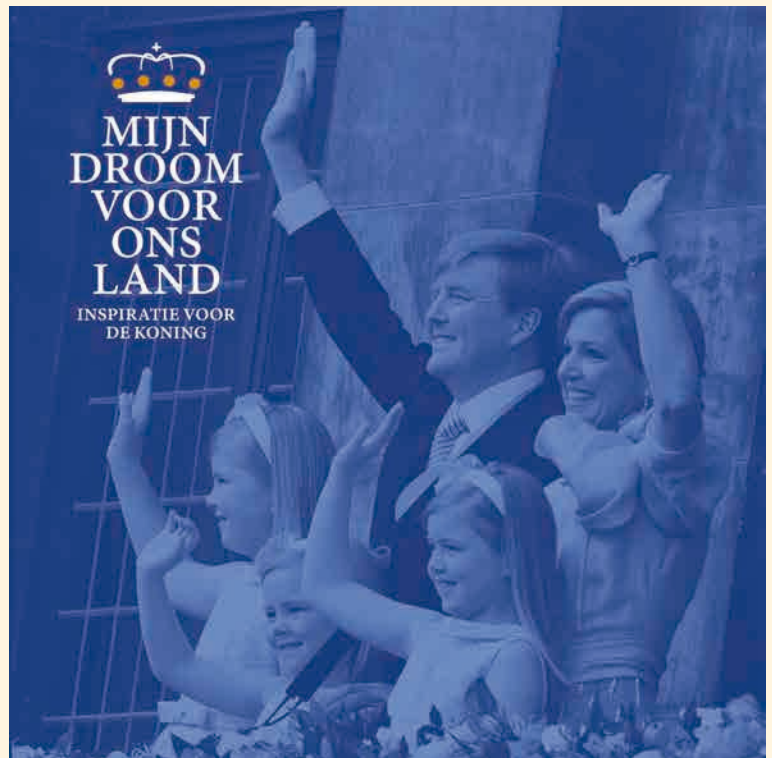
Het boek dat je wist dat zou komen

Mijn droom voor ons land

Over weinig boeken is de laatste tijd zoveel te doen geweest als over *Mijn droom voor ons land*. Inspiratie voor de koning. Het boek biedt onverwachts inspiratie voor het geschiedenisonderwijs.

Gerben de Vries is
redacteur van Kleio.

In deze recensie wil ik aansluiten bij de benadering die Paul Schnabel kiest in zijn reflectiebijdrage aan *Mijn droom...* op pagina 89. Hij beschrijft de dromen vanuit een wensgedachte: 'Wat zou het fijn zijn als... Wat zou het goed zijn als...' en 'De dromen laten zien wat mensen missen'. In die zin toont het boek in al zijn positieve verhalen juist datgene wat mensen als negatief ervaren. Dat maakt het boek vergelijkbaar met de in steen gehouwen wetten van Gortyn op Kreta, wellicht de oudste op Europees grondgebied aange troffen, waarin regelgeving staat op het gebied van moord, diefstal, echtscheiding, overspel etc. In beide gevallen beschrijven mensen situaties waarin ze verandering willen. En daar zitten aanknopingspunten voor mooi en betekenisvol geschiedenisonderwijs. Meer dan in het voorwoord van Hans Wijers, waarin het gaat om 'creatieve, inspirerende, enthousiaste ideeën... hun hart laten spreken... het beste bij onszelf en elkaar naar boven halen... betrokkenheid, enthousiasme...' En ook meer dan in het nawoord van Job de Ruiter namens de Nationale PostcodeLoterij, die de totstandkoming van het boek vergelijkt met de totstandkoming van de Nationale PostcodeLoterij. (Mijnheer De Ruiter,

Mijn droom voor ons land

Inspiratie voor de koning

Gratis verkrijgbaar in boekhandels op vertoon van waardebon. Waardebonnen zijn aan te vragen via www.mijndroomvooronsland.nl.

kunt u iets doen aan die milieuonvriendelijke brieven die ik steeds van uw organisatie ontvang?)

Multiperspectiviteit

Terug naar mooi en betekenisvol geschiedenisonderwijs. Daarbij zijn multiperspectiviteit en vraagsturing van belang. *Mijn droom...* is expliciet multiperspectivisch ingedeeld, in 'groen, elke dag, samen, lach, wereld, beweging, kunst, en kansen'. Die benadering biedt mogelijkheden bij geschiedenisonderwijs, wellicht meer dan de abstracte indeling in 'economisch, sociaal, politiek, cultureel, psychologisch, antropologisch, ecologisch, ruimte en tijd' zoals ooit weergegeven in de *Startbekwaamheden voor leraren basisonderwijs*.

Bovendien geeft het boek concrete voorbeelden, die zijn aangedragen door medelanders met diverse achtergronden. Daarmee wordt – onbewust – invulling gegeven aan multiperspectiviteit zoals uitgedragen door de Raad van Europa en verwoord door Robert Stratling in 2003 (*Multiperspectivity, a guideline for teachers*), waarbij niet het vakdisciplinaire perspectief, maar het persoonlijk perspectief centraal staat. Dat leidt tot een andere, veel concretere benadering van onderwijs. In plaats van bijvoorbeeld de vraagstelling 'welke gevolgen had de inval van de Fransen in 1795 voor de economie van De Republiek?' wordt een *storyline*-benadering het uitgangspunt, bijvoorbeeld vanuit

Koning Willem-Alexander krijgt het eerste exemplaar van het dromenboek aangeboden. Foto: Roy Beusker.

het perspectief van een hulpje van de bakker in Vlissingen (dat een garnizoensstad werd) of Westbroek (waarover een mooi verslag op internet staat). Hoe zien zij hun omgeving veranderen, hoe verandert hun dagelijks leven, hoe dienden zij zich te gedragen, hoe 'leuk' was het voor ze, wat merkten ze van wat er in de wereld gebeurde, hoe zouden ze over hun toekomst denken, de toekomst van 1795, welke 'droom voor ons land' heeft die jongen, dat meisje? Om daar antwoord op te geven, is onderzoek nodig. En zo leiden de perspectieven van *Mijn droom voor ons land*, vanuit een *storyline approach* waarin geschiedenis een betekenisvol, persoonlijk verhaal wordt, tot een *enquiry based* aanpak: vraaggestuurd, onderzoeksgericht. De kracht van vraagsturing wordt uitgebreid beschreven door Virginia Lee, in *The Power of Inquiry as a Way of Learning* (Springer, web-publicatie 2011). Deze benadering, geïnspireerd door *Mijn droom...*, kan worden gekozen bij ieder moment in de geschiedenis. De vijftig vensters bieden daartoe uitdaging te over: wat zou de droom van een bekeerling van Willibrord kunnen zijn? Of – perspectiefwissel – de dochter van Radboud, Theudesinda? Leerlingen kunnen vanuit een vraaggestuurde, multiperspectivistische beeldvorming inhoud geven aan deze vraag en daarmee het historisch besef vergroten.

Burgerschap

Het boek 'dat je wist dat zou komen', biedt naast kansen voor betekenisvol geschiedenisonderwijs ook kansen voor burgerschapseducatie. Dat staat als vakgebied niet formeel op het rooster van het basisonderwijs, en wordt door overheid en inspectie wel als belangrijk gezien. Scholen worden bevraagd op hun activiteiten in deze. Het boek kan dan worden gebruikt vanuit het perspectief dat Paul Schnabel koos in zijn reflectie: wat is er mis, wat willen we anders? Scholen worden hiertoe uitgedaagd: in het rapport van de commissie-Meijerink is bij het hoofdstuk over geschiedenisonderwijs expliciet sprake van 'verleden, heden en toekomst'. *Mijn droom...* biedt hiertoe kansen. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld een inhoudsanalyse maken van de dromen en hier zelf aanvullingen op geven. Op die manier ontstaat er een visie op de toekomst, een

uitgangspunt voor een programma voor een politieke partij. Dat biedt allerlei aanknopingspunten voor het onderwijs, zeker in het licht van eventueel naderende verkiezingen. Leerlingen kunnen vervolgens nadenken over consequenties van die visies, programma's. Dat kan weer vanuit een multiperspectivistische, vraaggestuurde benadering, waarmee een verbinding wordt gemaakt met filosoferen, kritisch denken. En daarmee met de theorie rond *21st century learning*. Uiteindelijk gaat het dan niet om de instrumentele kant van het onderwijs, gericht op kennis en vaardigheden, maar om de normatieve kant, het maken van keuzes op basis van afwegingen, waardegebonden onderwijs, de pedagogische missie en visie van de school. Een didactisch model om vanuit geïntegreerd, wereldoriënterend onderwijs te komen tot afwegingen, scenariodenken en het maken van keuzes staat beschreven in *Denkend aan Vlieland...* (De Vries, Didactief 2010). Ten slotte: er is van alles geschreven over *Mijn droom...*. De subtitel van het boek luidt *Inspiratie voor de koning*. Als je er goed voor gaat zitten, blijkt het ook voor een creatieve docent, leerkracht, student, leerling erg inspirerend. Wat goed dat het boek 'dat je wist dat zou komen' er ook inderdaad gekomen is! ■

Honderden droominzenders zijn aanwezig bij het aanbieden van het dromenboek. Foto: Roy Beusker.